

**A kohéziós politika hatása a kiszolgáltatott közösségek és csoportok integrációjára**

**Az Európai Parlament 2008. június 17-i állásfoglalása a kohéziós politika kiszolgáltatott közösségek és csoportok integrációjára gyakorolt hatásáról (2007/2191(INI))**

*Az Európai Parlament,*

- tekintettel az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdésére, 137. cikkére és 158. cikkére,
- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendeletre<sup>1</sup>,
- tekintettel a „Kohéziós politika a növekedés és a foglalkoztatás támogatására: közösségi stratégiai iránymutatások a 2007–2013 közötti időszakra” című, 2005. július 5-i bizottsági közleményre (COM(2005)0299),
- tekintettel a Szociálpolitikai Menetrendről szóló, 2005. február 9-i bizottsági közleményre (COM(2005)0033),
- tekintettel a kohézióra vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról szóló, 2006. október 6-i 2006/702/EK tanácsi határozatra<sup>2</sup>,
- tekintettel a „Harmadik helyzetjelentés a kohézióról: A növekedés, a munkahelyteremtés és a kohézió új partnersége felé” című, 2005. május 17-i bizottsági közleményre (COM(2005)0192),
- tekintettel „A növekedési és foglalkoztatási stratégia és az európai kohéziós politika reformja: Negyedik helyzetjelentés a kohézióról” című, 2006. június 12-i bizottsági közleményre (COM(2006)0281),
- tekintettel az EU területfejlesztési menetrendjére, a fenntartható európai városokról szóló Lipcsei Chartára, valamint az Európai Unió területfejlesztési menetrendjének végrehajtására vonatkozó első cselekvési programra,
- tekintettel a területi kohézióról szóló bizottsági zöld könyv folyamatban lévő kidolgozására,
- tekintettel az Európai Területrendezési Megfigyelő Hálózat (ESPON) „Területi fejlődés – Európa területi fejlődésének foratókönyve” című jelentésére, és az Európai Parlament „Regionális eltérések és kohézió: jövőbeni stratégiák” című jelentésére,
- tekintettel az EK-Szerződés 3., 13. és 141. cikkére, amelyek előírják, hogy a

---

<sup>1</sup> HL L 210., 2006.7.31., 25. o.

<sup>2</sup> HL L 291., 2006.10.21., 11. o.

tagállamok kötelesek egyenlő esélyeket biztosítani valamennyi polgár számára,

- tekintettel a romákkal kapcsolatos európai stratégiáról szóló, 2008. január 31-i állásfoglalására<sup>1</sup>,
  - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
  - tekintettel a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság véleményére (A6-0212/2008),
- A. mivel az EK-Szerződés 158. cikkével összhangban a Közösség egyik célja az, hogy területének egészén előmozdítsa a harmonikus gazdasági és társadalmi fejlődést, és csökkentse az egyes régiók közötti társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségeket,
- B. mivel egyenlőtlenségek a régiókon belül és azok között egyaránt előfordulhatnak,
- C. mivel a virágzóbb és a legszegényebb régiók közötti társadalmi, gazdasági és területi egyenlőtlenségek kezelése továbbra is a kohéziós politika alapvető célja, és mivel ennek következtében a kohéziós politika hatályát nem korlátozhatjuk más stratégiai célok támogatására, hiszen ez akadályozhatja a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósulását,
- D. mivel a kohéziós politika ez idáig sokat segített a legszegényebb régióknak a társadalmi–gazdasági fejlődésben meglévő különbség csökkentésében,
- E. mivel még mindig egész országok előtt állnak számottevő kihívások a fejlődésük terén, és a konvergencia a jelenlegi, 2007-től 2013-ig tartó keretben valószínűleg nem valósul meg,
- F. mivel néhány tagállamban a gazdasági fejlődés a nemzeti és regionális fővárosok és nagyvárosi központok köré koncentrálódik, aminek következtében más térségekben, mint például vidéki, periférikus, sziget és hegyi területeken, egyenlőtlen társadalmi–gazdasági fejlődés alakul ki, az ott élő társadalmi közösségek és csoportok kiszolgáltatottsága pedig nő,
- G. mivel az Európai Unió működéséről szóló szerződés a területi kohéziót az EU egyik megvalósítandó céljaként sorolja fel, és e téren megosztott hatásköröket ír elő az Unió és a tagállamok között,
- H. mivel a „kiszolgáltatott közösség” fogalma igen tág, és meghatározására nem vonatkoznak egyértelmű kritériumok,
- I. mivel számos területen érezhetőek a távoli elhelyezkedés és a földrajzi hátrányok negatív hatásai, és hiányoznak azok az infrastruktúrák, amelyek megléte valós fejlődési lehetőséget biztosítana az EU átlagos fejlettségi szintjének eléréséhez,
- J. mivel a közlekedési infrastruktúra és a közlekedéshez való hozzáférés javítása segíteni fogja az elszigeteltebb régiók megközelíthetőségét, és mérsékeli a távoli területeken élő közösségek és csoportok kirekesztettségét, és mivel az általános érdekű szolgáltatások, különösen az oktatás javítása javítani fogja a kiszolgáltatott csoportok

---

<sup>1</sup> Elfogadott szövegek, P6\_TA(2008)0035.

és közösségek életét,

- K. mivel a legszegényebb országokban és régiókban nem állnak rendelkezésre az ahhoz szükséges pénzügyi források, hogy biztosítsák saját hozzájárulásukat azon közösségi támogatásokhoz, amelyekre jogosultak, továbbá e területeken gyakran hiányzik a biztosított támogatás helyes felhasználásához szükséges igazgatási kapacitás és humán erőforrás,
  - L. mivel a vidékfejlesztési politikát – erős területi jellege miatt – jobban össze kell hangolni a regionális politikával, annak érdekében, hogy erősödjenek a kettő közötti szinergiák és e két terület jobban kiegészítse egymást, és fontolóra kell venni az e két politika újbóli integrálásából fakadó előnyöket és hátrányokat,
  - M. mivel nincsenek összehasonlítható mikroregionális szintű statisztikai adatok az EU azon régióira vonatkozóan, amelyekben kiszolgáltatott közösségek és csoportok élnek,
  - N. mivel a szegénység és a kirekesztettség erős területi jelleggel bír,
  - O. mivel a hátrányos helyzetű mikroregionális területek többsége összetett, többdimenziós problémákkal küzd, amelyek periferikus elhelyezkedésükből, korlátozott elérhetőségükből, az alapvető infrastruktúra hiányából, a társadalmi–gazdasági alulfejlettségéből, az iparleépítési tendenciából, az alacsony iskolázottsági és képzettségi szintből, az igazgatási kapacitás hiányából, a magas munkanélküliségből, a romló lakhatási viszonyokból és életkörülményekből, az általános érdekű szolgáltatásokhoz való nehéz hozzáférésekből, a technológiai fejlődés és haladás feltételeinek hiányából, valamint a jelentős méretű szegregált kisebbségi és kiszolgáltatott csoportok meglétéből adódnak,
  - P. mivel a kohéziós politika megvalósításához a célokkal arányos költségvetésre van szükség, valamint hatékony eszközökre, amelyek lehetővé teszik a régiók számára a fejlettségbeli különbségek áthidalását, valamint azt, hogy megbirkózzanak az olyan területi jellegű kihívásokkal, amelyeket például a demográfiai változás, a lakosság városokban való koncentrálódása, a migrációs mozgások, a globalizáció, az éghajlatváltozás és az energiaellátás jelent,
1. hangsúlyozza, hogy a kiszolgáltatott közösségek és csoportok területi koncentrálódása, valamint a legtöbb hátrányos helyzetű területen jelentkező társadalmi kirekesztés egyre nagyobb kihívást jelent az uniós területek kohéziója tekintetében; hangsúlyozza továbbá, hogy ez a jelenség nemcsak a fejlődésben elmaradt térségekben, régióközi jelleggel mutatkozik, hanem jelentős mértékben a régiókon belül is, a fejlődő és a fejlett térségekben egyaránt, és különös figyelmet igényel, mivel az ilyen kiszolgáltatott közösségek és csoportok általában elvesznek az általánosabb, kedvezőbb képben;
  2. felhívja a tagállamokat, hogy a kiszolgáltatott közösségek és csoportok előtt álló problémák jobb azonosítása és a célzott, szisztematikus intézkedések megkönnyítése érdekében állapodjanak meg a kiszolgáltatott csoportok és közösségek fogalom-meghatározásának kritériumairól;
  3. úgy véli, hogy a társadalmi kirekesztés területi dimenziójával a területi kohéziós politika összefüggésében kell foglalkozni;

4. ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy az egyedi intézkedések önmagukban nem elegendők a társadalmi kirekesztéssel kapcsolatos területi problémák megoldásához, ezért javasolja, hogy a tagállamok holisztikus területi fejlesztési stratégiát alkalmazzanak, amelynek keretében folytassanak kiegyenlítő politikát, ültessék át a gyakorlatba az ágazatokon átívelő integrált megközelítést, és helyezték előtérbe az EU valamennyi területében rejlő lehetőségeket;
5. rámutat, hogy integrált megközelítés keretében foglalkozni kell az esélyegyenlőség hiányával és a társadalmi konfliktusok potenciális koncentrálódásával a fejlődésben elmaradt területeken;
6. e tekintetben megállapítja, hogy kiszolgáltatott csoportok minden régióban, még a fejlettebb régiókban is előfordulhatnak, és hogy az integrált megközelítésnek figyelembe kell vennie e csoportokat;
7. rámutat, hogy az elszegényedés és kirekesztés jelensége nem korlátozódik a városi területekre, hanem a vidéket is érinti, még ha sajátos formában is, abból következően, hogy vidéki környezetben a társadalmi kirekesztéshez területi kirekesztés is járul, és hogy e gazdasági fejlődésből kirekesztett területek esetében az ott élő valamennyi társadalmi csoport érintett;
8. kiemeli, hogy az integrált megközelítés keretében milyen fontos, hogy közösségi, tagállami és regionális szinten elsőbbséget élvezzen az egészséges környezet fejlesztése a kohéziós politika olyan céljainak megvalósítása érdekében mint a szegénység elleni küzdelem, a polgárok jó egészségi állapota és a jobb életminőség valamennyi régióban, mivel ezek az EU-n belüli hosszú távú fejlődéshez és társadalmi, gazdasági, területi kohézióhoz elengedhetetlenek;
9. hangsúlyozza a regionális és helyi hatóságoknak, a gazdasági és szociális partnereknek, valamint az érintett nem kormányzati szervezeteknek az integrált fejlesztési stratégiák tervezésébe és végrehajtásába való bevonásának jelentőségét, valamint az alulról induló kezdeményezések támogatásának fontosságát;
10. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a fejlett városok és az elszigetelt területek – ide értve a vidéki területeket – között az egyedi szükségleteikhez igazított módon osszák el a forrásokat, és hozzanak létre az egyes kiszolgáltatott csoportokat és közösségeket megcélzó egyedi, hosszú távú programokat a helyi hatóságok, az érdekelt szociális és gazdasági partnerek, valamint a lakosság érintett csoportjai képviselőinek a döntéshozatali folyamatban és a végrehajtásban való részvételével, annak érdekében, hogy ezáltal a legjobban megfeleljenek a célcsoport igényeinek és tényleges megoldásokat találjanak a kirekesztés és az ebből fakadó következmények problémájára;
11. hangoztatja a jövedelmet biztosító tevékenységek vidéki területeken való fenntartásának szükségességét, ami azt is jelenti, hogy különös figyelmet kell fordítani a családi birtokokra és a kis- és közepméretű mezőgazdasági üzemekre, most, hogy a közös agrárpolitikát felülvizsgálják annak méltányosabbá tétele érdekében, valamint azokra a nem mezőgazdasági jellegű vállalkozói tevékenységekre, amelyek a lakosság megtartásához és az új betelepülők fogadásához szükséges árukat és szolgáltatásokat biztosítják;

12. hangsúlyozza a mezőgazdasági és nem mezőgazdasági gazdasági tevékenységek (mint például a mezőgazdasági termékek feldolgozása és értékesítése, az idegenforgalom, a szolgáltatások, valamint a kis- és közepméretű üzemek) vidéki területeken betöltött fontos szerepét a foglalkoztatásban és a szegénység, valamint a vidék elnéptelenedésének megelőzésében; ezért felhív a vidéki területek további szakképzési lehetőségeinek javítására, a vállalkozásfejlesztés támogatása céljából;
13. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy jobban használják ki a különféle rendelkezésre álló pénzügyi eszközökkel – például az Európai Regionális Fejlesztési Alappal, a Kohéziós Alappal, az Európai Szociális Alappal, az Európai Beilleszkedési Alappal, a közegészségügyi közösségi cselekvési programmal és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alappal – jelentkező szinergiákat, az általuk képviselt hozzáadott érték növelése érdekében;
14. felhívja a Bizottságot, hogy – a területi kohézióról szóló, kidolgozás alatt álló zöld könyv keretében – határozzon meg célt és adjon világos meghatározást a területi kohéziót illetően, ismertesse az ezt meghatározó kritériumokat és az eszközeit, beleértve a területi célok eléréséhez rendelkezésre álló eszközöket;
15. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy készítsenek összehasonlítható mikroregionális statisztikai adatokat, különös tekintettel olyan társadalmi mutatókra, mint az Egyesült Nemzetek által kidolgozott humán fejlettségi mutató, annak érdekében, hogy a megfelelő intézkedésekkel tudják orvosolni a helyzetet azokon a területeken, ahol a legkiszolgáltatottabb közösségek és csoportok élnek, és azokat a problémákat, amelyekkel e csoportok szembesülnek;
16. e tekintetben felhívja a Bizottságot annak alapos vizsgálatára, hogy az egy főre jutó GDP-n felül a számokban kifejezhető, új fejlettségi mutatók, mint például a társadalmi mutatók milyen mértékben lennének használhatók a legkiszolgáltatottabb közösségek és csoportok és ezek elhelyezkedésének azonosítására, a régiók közötti és ezeken belüli egyenlőtlenségek kimutatására, a végrehajtás és a politikák hatékonyságának értékelésére, és iránymutatásként a fejlesztés tervezésében;
17. sürgeti a Bizottságot, hogy a területi kohézióról szóló zöld könyv keretében vizsgálja meg, hogy a NUTS 4 szint megfelelő-e a területi kohézió céljának elérését szolgáló, differenciált politika folytatására;
18. hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a népesség városokban való további koncentrálódása, valamint a vidékről való elköltözés felé mutató demográfiai tendenciákkal, valamint ezek területi hatásaival; ezért olyan stratégiák kidolgozására hívja fel a tagállamokat, amelyek révén újraéledhetnek kiszolgáltatott területek: infrastruktúra fejlesztésével, sajátos lehetőségeiknek megfelelő, valós fejlesztési lehetőségek támogatásával, az általános érdekű szolgáltatásoknak a helyi igazgatási kapacitások megerősítése révén történő fenntartásával és a közszféra decentralizálásával, megfelelő képzési és munkalehetőségek biztosításával, a lakhatás és az életkörülmények javításával, valamint a szóban forgó területeknek a befektetők számára való vonzóbbá tételével; úgy véli ugyanakkor, hogy a városoknak támogatásra van szükségük a városi nehézségek orvoslását szolgáló törekvéseikhez;
19. úgy ítéli meg, hogy míg a múltban a vidéki lakosság elvándorlása megkönnyítette az eredeti tevékenységük gyakorlásából kiszorult mezőgazdasági termelők

elhelyezkedését, ma már nem ez a helyzet, mivel a munkanélküliség nagymértékben sújtja a szakképzetlen dolgozókat, így a szerkezetváltási és delokalizációs hullám elsőként a vidékre telepített ipari egységeket éri el, ezáltal is csökkentve a többirányú tevékenységek lehetőségét, amely korábban esélyt adott a nehéz helyzetbe került mezőgazdasági kistermelőknek mezőgazdaságból származó jövedelmük kiegészítésére, és ez tovább gyorsítja elszegényedésüket;

20. hangsúlyozza, hogy nem csak strukturális politikákat kell megőrizni a 2013 utáni időszakra, de a költségvetési felülvizsgálatot is alkalmazni kell annak biztosítására, hogy a jövőben is rendelkezésre bocsássák a szükséges erőforrásokat az EU régiói és országai közötti gazdasági, társadalmi és területi kohézió biztosítása érdekében;
21. azt ajánlja, hogy a társadalmi kirekesztés kezelése és a kiszolgáltatott közösségek és csoportok aktiválása érdekében tett politikai intézkedések tartalmazzák az önkéntesség elemét;
22. felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő konkrét javaslatot, amelyben valóságosan és részletekbe menően foglalkozik a kiszolgáltatott közösségek és csoportok problémáival, beleértve a társadalmi kirekesztést;
23. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.